

**III. KIERUNKI
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY GRÓDEK**

1. OGÓLNE KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

Polityka przestrzenna gminy Gródek powinna być podporządkowana głównym perspektywicznym jej funkcjom.

Położenie gminy w obszarze przygranicznym na ważnym ciągu komunikacyjnym międzynarodowym łączącym Polskę z Białorusią (w dalszej perspektywie granica Unii Europejskiej), jej walory przyrodnicze (m. innymi Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej) lasy, zbiorniki wodne, bogactwo dziedzictwa kulturowego wyznaczają kierunki rozwoju gospodarczego.

W okresie perspektywicznym siedziba gminy Gródek będzie pełnić funkcję lokalnego ośrodka rozwoju o zwiększonym programie usługowym w zakresie obsługi ludności, mieszkalnictwa, obsługi rolnictwa, rozwoju przemysłu i rzemiosła głównie produkcyjnego.

Podstawową funkcją gminy będzie obsługa tranzytu osobowego i towarowego zarówno krajowego jak i międzynarodowego, produkcja leśna i rolna, rozwój turystyki i agroturystyki oraz poprawa jakości życia mieszkańców. Politykę przestrzenną w zakresie tworzenia nowych struktur i przekształceń istniejących należy oprzeć o zasadę zrównoważonego rozwoju w dziedzinach ochrony zasobów przyrodniczych, kulturowych i optymalnego gospodarowania przestrzenią.

1.1. Problemy i bariery w rozwoju przestrzennym gminy

W rozwoju społeczno-gospodarczym i przestrzennym gminy należy uwzględnić szereg problemów i barier rozwojowych, którymi są:

- słaba jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej, rozdrobnienie arealów gospodarstw indywidualnych,
- brak miejsc pracy dla ludności pozarolniczej oraz dla nadwyżek siły roboczej znajdującej się obecnie w rolnictwie,
- braki w systemie zaopatrzenia w wodę, kanalizację sanitarną, z dziedziny komunikacji, energetyki, gazownictwa i utylizacji odpadów stałych,
- uwarunkowania wynikające z ochrony środowiska i ochrony gruntów rolnych i leśnych,
- niedostateczna promocja atrakcyjnych terenów przyrodniczych dla celów rekreacji,
- negatywne trendy demograficzne – starzenie się ludności,
- niskie kwalifikacje ludności,
- niskie dochody ludności gminy co uniemożliwia rozwój przedsiębiorczości,
- zamknięcie rynku wschodniego.

1.2. Szanse rozwoju gminy

Uwarunkowania stanowiące szansę rozwoju gminy do wykorzystania w polityce przestrzennej, gospodarczej i promocyjnej:

- położenie gminy na szlaku drogi krajowej prowadzącej do przejścia granicznego w Bobrownikach stwarza możliwości rozwoju urządzeń obsługi

komunikacyjnej, turystycznej i handlowej, stanowiące pierwszoplanową szansę rozwoju gminy,

- położenie gminy na obszarach cennych przyrodniczo, kulturowo i krajobrazowo (m.in. Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej),
- niewykorzystane zasoby siły roboczej, możliwości wykorzystania inicjatyw gospodarczych (produkcja zdrowej żywności, zbiór runa leśnego i jego przetwórstwo, rzemiosło oparte na zasobach drewna w tym artystyczne i pamiątkarskie itp.),
- istniejące niewykorzystane obiekty infrastruktury społecznej, rolniczej i przemysłowej stwarzają szanse działalności gospodarczej w zakresie produkcji i usług,
- udział gminy w między gminnych inicjatywach służących rozwojowi regionalnemu,
- program zalesienia gruntów marginalnych i pomoc państwa w tym zakresie,
- programy pomocy dla terenów zaniedbanych,
- zbiorniki wodne w Zarzeczanach – Gródku i Kołodnie jako czynniki rozwoju turystyki i wypoczynku oraz budownictwa letniskowego,
- rozwój agroturystyki.

1.3. Cele rozwoju przestrzennego gminy

1.3.1. Główne cele rozwoju

Podstawowym celem rozwoju gminy to uzyskanie harmonijnego jej zagospodarowania w aspektach ekologicznym, funkcjonalnym, ekonomicznym, społecznym i technicznym na miarę aspiracji społeczności lokalnej i nieodbiegającym od poziomu wojewódzkiego.

Należy zatem wykorzystać dla rozwoju położenie gminy na szlaku wymiany międzynarodowej oraz istniejące walory przyrodnicze.

1.3.2. Cele ekologiczne rozwoju

- ochrona funkcjonowania i zachowania ciągłości przestrzennej system środowiska przyrodniczego,
- racjonalne wykorzystanie i wzbogacenie walorów tego systemu dla rekreacji i rolnictwa,
- zapewnienie normatywnych warunków sanitarnych zamieszkania ludności w zakresie: jakości powietrza atmosferycznego, poziomu hałasu i wibracji, elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego oraz wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej.

1.3.3. Cele społeczne w zagospodarowaniu przestrzennym

- rozwój Gródka jako wielofunkcyjnego ośrodka obsługi o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym w podnoszeniu ogólnych standardów użytkowych,
- tworzenie podstaw do rozwoju działalności gospodarczej stwarzającej warunki wzrostu ilości miejsc pracy,
- tworzenie warunków dla rozwoju kultury, sportu, ochrony zdrowia i opieki społecznej oraz podnoszenia poziomu wykształcenia,

- ochrona obiektów i obszarów środowiska kulturowego,
- dążyć do stworzenia warunków podniesienia standardu zamieszkiwania.

1.3.4. Cele rozwoju gospodarczego

- stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości poprzez wyposażenie w urządzenia infrastruktury technicznej terenów do tego celu przydatnych,
- efektywne wykorzystanie surowców lokalnych, zasobów pracy, tradycji wytwórczych i niezagospodarowanego majątku produkcyjnego,
- poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych i kierunków produkcji (m.in. produkcja zdrowej żywności),
- podnoszenie opłacalności produkcji rolnej,
- rozwój urządzeń obsługi rolnictwa, ludności i ruchu turystycznego.

1.3.5. Cele rozwoju infrastruktury technicznej

- zaspokojenie zapotrzebowania podmiotów gospodarczych, społecznych mieszkańców gminy na dostawę w preferowanym przez nich standardzie ilościowym i jakościowym wody, energii elektrycznej, gazu ziemnego oraz usług telekomunikacyjnych,
- ochrona wody, powietrza i gleby oraz środowiska zamieszkiwania przed zanieczyszczeniem ściekami sanitarnymi, wodami opadowymi, odpadami stałymi i zanieczyszczeniami energetycznymi (ciepłowniczymi),
- sprawne i niezawodne funkcjonowanie systemów infrastruktury technicznej zapewniające zaspokojenie potrzeb w sposób ciągły i efektywny ekonomicznie,
- zmniejszenie uciążliwości kolizji między sieciami i urządzeniami infrastruktury technicznej a siecią osadniczą i elementami systemu przyrodniczego gminy.

1.3.6. Cele rozwoju komunikacji

- zapewnienie odpowiedniego standardu: nośności, prędkości i swobody ruchu, zwłaszcza na drodze krajowej Nr 65 z ruchem międzynarodowym i wojewódzkiej Nr 686 prowadzącej ruch z Białegostoku do zbiornika wodnego Siemianówka
- zapewnienie sprawnych: zewnętrznych i wewnętrznych powiązań transportowych sieci osadniczej gminy z obszarami kraju, województwa i gmin sąsiednich drogami: krajową Nr 65, wojewódzką Nr 686 oraz częścią dróg powiatowych o numerach 382, 390, 393, 399, 140, 145, 404 i 408,
- zapewnienie sprawnych wewnętrznych potrzeb transportowych podmiotów społecznych, gospodarczych i mieszkańców gminy głównie drogami powiatowymi i gminnymi oraz komunikacją zbiorową,
- minimalizowanie kolizji między ruchami komunikacyjnymi a zabudową, środowiskiem przyrodniczym i różnymi rodzajami komunikacji,
- podnoszenie standardu obsługi podróżnych zwłaszcza przy drodze krajowej Nr 65.

2. KIERUNKI I ZADANIA W ZAKRESIE OCHRONY I ZAGOSPODAROWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Zakłada się: zachowanie podstawowych elementów systemu przyrodniczego gminy, ochronę i wzbogacanie jego walorów ekologicznych i wartości użytkowych oraz racjonalne wykorzystanie w rozwoju gminy, przy zapewnieniu sprawnego funkcjonowania całego systemu przyrodniczego w powiązaniu z systemem wojewódzkim i krajowym.

2.1. Ochrona dolin rzecznych

- a) sieć dolin rzecznych tworzą:
  - dolina rzeki Supraśl – element wieloprzestrzenny systemu przyrodniczego, stanowiący ciąg powiązań przyrodniczych o znaczeniu regionalnym i funkcjach: ekologicznej, bioklimatycznej, krajobrazowej i gospodarczej,
  - doliny mniejszych rzek: Płoski, Świsłoczy, Dzierniakówki, Goleniówki, Średniej, Radulinki, Słoji, Kołodziejanki i innych mniejszych cieków wodnych oraz obniżeń terenowych – elementy drobnoprzestrzenne systemu przyrodniczego, stanowiące ciągi przyrodnicze o znaczeniu lokalnym i funkcjach ekologicznych, krajobrazowych i gospodarczych.
- b) Podstawowe kierunki zagospodarowania tych obszarów to:
  - zachowanie funkcji i walorów środowiska ekologicznego,
  - ochrona przed nadmiernym zainwestowaniem i degradacją sanitarną,
- c) W celu realizacji w/w kierunków ustala się następujące zasady zagospodarowania:
  - obowiązek utrzymania dotychczasowego sposobu użytkowania jako ciągów naturalnej zieleni łąkowo-pastwiskowej, z lokalnymi skupiskami wysokiej zieleni łąkowej, wraz z możliwością realizacji w ich obrębie zbiorników małej retencji,
  - zakazy:
    - wykonywania prac ziemnych naruszających w sposób istotny rzeźbę terenu i układ stosunków wodnych,
    - odprowadzenie ścieków sanitarnych (nieoczyszczonych i oczyszczonych) w ilościach, które nie pozwalają na utrzymanie odpowiedniej (planowanej) klasy czystości wód poszczególnych odbiorników,
    - realizacji obiektów kubaturowych oraz zbiorników i rurociągów do magazynowania i transportu olejów i smarów,
    - zakładania i budowy stacji paliw,
    - lokalizacji wysypisk odpadów stałych i płynnych,
    - lokalizacji i realizacji wszelkiej zabudowy w granicach fali powodziowej rzeki Supraśl (wieś Borki – 129,35 m n.p.m. wieś Kondycja – 130,25 m n.p.m.).

2.1.2. Ochrona i wzbogacanie lasów

- a) Lasy – element podstawowy w systemie ekologiczno-przyrodniczym gminy. Zwarty kompleks Puszczy Knyszyńskiej jest elementem systemu przyrodniczego o znaczeniu ponadregionalnym i funkcjach: ekologicznej (wiodącej), gospodarczej, bioklimatycznej, krajobrazowej, rekreacyjnej i naukowo-dydaktycznej. Pozostałe lasy stanowią element systemu przyrodniczego o znaczeniu lokalnym i funkcjach gospodarczych (wiodące), ekologicznych, bioklimatycznych, krajobrazowych i częściowo rekreacyjnych.
- b) Podstawowymi kierunkami zagospodarowania obszarów leśnych są:
  - ochrona walorów przyrodniczych i użytkowych,
  - ochrona lasów wodochronnych, glebochronnych i ostoi zwierząt,
  - utrzymanie ciągłości przestrzennej i funkcjonowania w ramach systemu ekologicznego gminy, województwa i kraju oraz racjonalne wykorzystanie dla potrzeb gospodarczych i turystyczno-rekreacyjnych.
- c) W celu realizacji w/w kierunków przyjmuje się następujące zasady zagospodarowania:
  - prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z ustaleniami planów urządzania lasów, uwzględniających zasadę powszechnej ochrony, utrzymania ciągłości użytkowania oraz dostosowania do ustalonych w planie funkcji i form użytkowania niezależnie od struktury własnościowej lasów,
  - wykonywanie sukcesywnej rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych o kierunku leśnym,
  - powiększanie powierzchni i zasobów leśnych poprzez zalesianie gruntów marginalnych zgodnie z opracowanymi w 1982 r. przez Wojewódzkie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych w Białymstoku granicami polno-leśnymi. Na terenie gminy do zalesienia przeznaczono 1724,82 ha gruntów rolnych, najwięcej we wsiach: Kolonia Mielezki – 289,39 ha, Skroblaki – 126,04 ha , Podozierany – 88,36 ha , Chomontowce – 84,98 ha, –najmniej we wsiach: Józefowo – 0,93 ha, Pieszczaniki, - 6,31 ha.
  - zakazy i ograniczenia dotyczące głównie:
    - zmniejszenia powierzchni leśnej na cele nieleśne z wyjątkiem sytuacji ekonomicznie i prawnie uzasadnionych (np. modernizacja dróg),
    - zabudowy z wyjątkiem urządzeń integralnie związanych z ich funkcją,
    - realizacji urządzeń liniowych (linii elektroenergetycznych, gazociągów, ropociągów, kolektorów sanitarnych, linii telekomunikacyjnych, dróg itp.) wymagających znacznej wycinki drzew,
    - wykonywania melioracji trwale naruszających układ stosunków wodnych w dolinach rzecznych na obszarach leśnych i prac ziemnych naruszających w istotny sposób rzeźbę terenu,
    - lokalizacji składowisk odpadów przemysłowych i komunalnych.

2.1.3. Ochrona zieleni urządzonej

- a) Parki, skwery, zieleń uliczna (drogowa), ogródków działkowych, przykościelna, cmentarna, parki dworskie itp. – elementy uzupełniające system przyrodniczy gminy o znaczeniu lokalnym, funkcjonujące głównie we wsiach Gródek, Waliły, Królowy Most i innych większych jednostkach osadniczych gminy.
- b) Podstawowy kierunek zagospodarowania zieleni urządzonej to ochrona jej powierzchni i form zagospodarowania przed likwidacją, z wyjątkiem

szczególnych przypadków wynikających z ochrony dóbr kultury oraz realizacji bardzo ważnych elementów komunikacyjnych lub infrastrukturalnych.

- c) W celu realizacji ochrony zieleni urządzonej ustala się w szczególności:
- zakaz przeznaczenia tych terenów na inne cele w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenów,
  - obowiązek doboru odpowiednich do warunków siedliskowych i układów przestrzennych gatunków zieleni,
  - zachowanie funkcji zieleni cmentarnej i parków dworskich łącznie z ich układem przestrzennym, fizjograficznym i przyrodniczym,
  - obowiązek przestrzegania wymogów konserwatorskich w użytkowaniu i zagospodarowaniu obiektów stanowiących przedmiot ochrony konserwatorskiej.

2.1.4. Obiekty i obszary prawnie chronione – szczególne formy ochrony przyrody

- a) Na terenie gminy Gródek obszarami i obiektami prawnie chronionymi są:
- Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. prof. Witolda Sławińskiego wraz z otuliną,
  - rezerваты przyrody „Las Cieliczański” i „Chomontowszczyzna”,
  - Obszar Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Sokólskie”.
  - pomniki przyrody (109 drzew i 2 głązy narzutowe).

W/w obszary i obiekty określone zostały w punkcie 1.8. tekstu „uwarunkowań” oraz pokazane na mapie uwarunkowań i kierunków zagospodarowania niniejszego „studium”.

- b) Podstawowy kierunek zagospodarowania w/w obiektów to:
- zachowanie dotychczasowego użytkowania i ochrona przed degradacją sanitarną z jednoczesnym dopuszczeniem możliwości kształtowania zarówno pod względem jakościowym jak i przestrzennym,
  - zapewnienie właściwego funkcjonowania i ciągłości układów ekologicznych,
  - ewentualnego tworzenia przez gminę użytków ekologicznych na terenach wartościowych przyrodniczo.
- c) Realizacja w/w kierunków zagospodarowania wymagać będzie:
- uwzględniania w planach miejscowych i decyzjach administracyjnych o warunkach zagospodarowania i zabudowy terenu ustaleń planu ochrony Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej im. prof. Witolda Sławińskiego – rozporządzenie Nr 22/01 Wojewody Podlaskiego z 9 sierpnia 2001 r. Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 31 poz. 548,
  - objęcie Niecki Michałowsko-Gródeckiej statusem obszaru chronionego krajobrazu, z wyłączeniem terenów przyległych do istniejącej zabudowy następujących wsi kolonii : Mieleszki i kolonia Mieleszki, Bielewicze i kolonia Bielewicze , Gródek i kolonia Gródek
  - tworzenia rezerwatów przyrody, pomników przyrody oraz innych form ochrony przewidzianych ustawą o ochronie przyrody, z obowiązkiem wprowadzenia ich ustaleń do planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego.

2.1.5. Kierunki ochrony sanitarnej środowiska

2.1.5.1. Kierunki i zadania w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych

- a) Kierunki ochrony wód powierzchniowych i podziemnych to:
- utrzymanie i uzyskanie odpowiednich klas czystości wód powierzchniowych:
    - rzeka Supraśl, Płoska i Słoja – I klasa czystości,
    - rzeka Świsłocz – II klasa czystości,
    - pozostałych rzek wymienionych w pkt. 2.1. klas czystości zgodnie z zarządzeniem Nr 18/71 Prezydium Wojewódzkiej rady Narodowej w Białymstoku z dnia 27 maja 1971 r. (Dz. Urz. WRN Nr 12 poz. 137)
  - ochrona wód gruntowych przed zanieczyszczeniami sanitarnymi i przemysłowymi,
  - utrzymanie nienaruszalnego przepływu biologicznego w podstawowych przekrojach rzek.
- b) W celu realizacji w/w kierunków ustala się w szczególności:
- zakaz odprowadzenia do wód powierzchniowych i gruntu ścieków sanitarnych i przemysłowych w wielkościach, które nie zapewniają utrzymania obowiązującej klasy czystości tych wód,
  - zalecenie budowy sieci kanalizacyjnej lub ew. stacji kontenerowych wspólnych dla zespołów wsi zwodociągowanych oraz dla terenów rekreacyjnych,
  - ochronę sanitarną ujęć wód dla celów komunalnych i przemysłowych, zgodnie z ustaleniami obowiązujących stref ochronnych,
  - wykorzystanie dla celów gospodarczych i rolniczych wód stanowiących wyłączenie nadwyżki ponad przepływ biologiczny rzek gminy. Zgodnie z programem retencjonowania wód powierzchniowych na obszarze gminy Gródek przewiduje się realizację lub modernizację następujących zbiorników wodnych: Piłatowszczyzna – Józefowo – pow. 5,4 ha o poj. 27 tys. m³, Piłatowszczyzna Glejks – pow. 10,3 ha o poj. 41,0 tys. m³, Kołodno – pow. 56,3 ha o poj. 670,0 tys. m³ i Gródek – Zarzeczany – pow. 11,0 ha o poj. 77,0 tys. m³. Zbiorniki te oprócz funkcji retencyjnej pełnić będą również funkcje gospodarczą, turystyczną, rekreacyjną i przeciwpowodziową.

2.1.5.2. Kierunki ochrony sanitarnej powietrza atmosferycznego

- a) Kierunki ochrony powietrza atmosferycznego to:
- przeciwdziałanie wzrostowi zanieczyszczeń powietrza, głównie produktami pochodzącymi z procesów energetycznych, przemysłowych oraz komunikacji (zwłaszcza pyłów zawieszonych dwutlenku siarki oraz azotu i ołowiu),
  - poprawa warunków życia ludzi zamieszkałych na terenach będących w zasięgu oddziaływania zanieczyszczeń.
- b) Realizacja w/w kierunków wymagać będzie w szczególności:

- obowiązku stałego monitoringu atmosfery jako podstawy ustalania lokalnych, jednostkowych norm emisji zanieczyszczeń lub ich likwidacji w formie wydawanych decyzji poprzez uprawnione jednostki państwowe i samorządowe,
- wydawanie nakazów instalowania urządzeń do redukcji zanieczyszczeń oraz zmian profilu i technologii produkcji w obiektach wymagających zmniejszenia emisji pyłów i gazów,
- stosowania nośników energetycznych (gazu ziemnego i płynnego, oleju opałowego, energii elektrycznej) o mniejszej uciążliwości dla środowiska zwłaszcza w obrębie Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej,
- utrzymania zasady, że ponadnormatywna uciążliwość sanitarna zakładów powinna mieścić się w granicach własnych działek,
- przestrzegania dopuszczalnych wartości stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu określonych w załączniku Nr 1 do rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 29 kwietnia 1998 r. poz. 355 stanowiącym „listę substancji zanieczyszczających, dopuszczalne wartości stężeń tych substancji w powietrzu oraz czas ich obowiązywania” głównie wymienionych w p. 1-25.

2.1.5.3. Kierunki ochrony ludzi i środowiska przed hałasem i wibracjami

- a) Kierunek ochrony w w/w zakresie dotyczy: minimalizacji poziomu hałasu i wibracji głównie w obszarach stałego pobytu ludzi i rekreacji,
- b) Realizacja w/w kierunku wymagać będzie w szczególności:
  - eliminacji z obszarów zamieszkałych źródeł hałasu o ponadnormatywnym natężeniu poprzez zabezpieczenia techniczne lub zmianę technologii i urządzeń,
  - przestrzegania zasad i warunków sytuowania nowej zabudowy w stosunku do dróg o znacznej uciążliwości akustycznej, a w szczególności do drogi Białystok – Waliły – Bobrowniki,
  - wykonywania prognoz oddziaływania projektowanej zabudowy i zagospodarowania terenów na etapie sporządzania miejscowych planów i na tej podstawie eliminowania zamierzeń planistycznych zagrażających środowisku,
  - uwzględniania w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach zabudowy i zagospodarowania terenu dopuszczalnych norm poziomu hałasu w środowisku określonych w tabeli 1 i 2 stanowiących załącznik do rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 13 maja 1998 r. (Dz. U. Nr 66 poz. 436).

Zgodnie z powyższym rozporządzeniem w odniesieniu do następującego rodzaju zainwestowania (przeznaczenia terenu) w gminie Gródek obowiązują następujące dopuszczalne normy hałasu:

Tabela nr 41

l.p.	Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu wyrażany równoważnym poziomem dźwięku A w dB					
		drogi		Pozostałe obiekty lub grupy źródeł hałasu		Linie elektroenergetyczne	
		pora dnia przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	pora nocy p.cz. odniesienia równy 8 godzinom	pora dnia p.cz.odn. równy 8 najmniej korzystn .godz. dnia	pora nocy p.cz.odn. równy 1 najmniej korzystn. godz. nocy	pora dnia p.cz. równy 16 godzinom	pora nocy p.cz. równy 8 godzinom
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Tereny wypoczynkowo-rekreacyjne poza miastem, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci	55	45	45	40	50 45	45 40
2.	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi, teren zabudowy zagrodowej	60	50	50	40	50	45

2.1.5.4. Kierunki i zadania w zakresie ochrony ludzi przed szkodliwym elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym

- a) Kierunek ochrony w w/w zakresie to: zmniejszanie do minimum oddziaływania szkodliwego promieniowania niejonizującego na ludzi i środowisko przyrodnicze na terenie gminy.
- b) Realizacja w/w kierunku wymagać będzie w szczególności:
  - zapobiegania zagrożeniom poprzez zachowanie w planach miejscowych odpowiednich stref ochronnych od linii napowietrznych WN, a mianowicie:
  - od linii 220 kV minimum 26,0 m od skrajnego przewodu linii przy zalecanej odległości od osi linii – 50 m,
  - ustalenia w planach miejscowych zakazu realizacji wszelkich stałych obiektów kubaturowych w obrębie strefy ochronnej linii napowietrznej WN 220 kV,
  - ustalenia przebiegu nowych napowietrznych linii elektroenergetycznych WN z zachowaniem wymogów ochrony ludzi i walorów środowiska przyrodniczego,
  - przestrzegania poziomu elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego określonego w załączniku do rozporządzenia Ministra

Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 11 sierpnia 1998 r. (Dz. U. Nr 107, poz. 676).

2.1.5.5. Kierunki i zadania w zakresie ochrony powierzchni ziemi

- a) Kierunki ochrony powierzchni ziemi i racjonalne wykorzystanie jej walorów użytkowych w rozwoju gminy to:
- ochrona powierzchni ziemi przed zanieczyszczeniami stałymi i płynnymi,
  - ochrona rolniczej wartościowej powierzchni produkcyjnej przed przeznaczeniem jej na cele inne niż rolnicze,
  - ochrona powierzchni ziemi przed negatywnymi skutkami powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych.
- b) Realizacja w/w kierunków wymagać będzie w szczególności:
- modernizacji i utrzymania we właściwym użytkowaniu gminnego wysypiska śmieci położonego na gruntach wsi Gródek,
  - kontynuacji selektywnej zbiórki odpadów,
  - sukcesywnej likwidacji istniejących „dzikich” nieurządzonych wysypisk śmieci,
  - unieszkodliwiania nieczystości płynnych (ścieków) z obszarów nie posiadających i nie przewidzianych do objęcia scentralizowanym systemem kanalizacji poprzez ich gromadzenie w lokalnych szczelnych zbiornikach, a następnie wywożenia do punktu zlewnego oczyszczalni w Gródku lub zastosowania indywidualnych oczyszczalni,
  - oczyszczania ścieków wspólnie dla zespołów wsi zwodociagowanych lub zespołów rekreacyjnych poprzez budowę małych oczyszczalni ścieków,
  - zachowania dotychczasowej struktury przestrzennej gruntów rolnych i leśnych z możliwością jej korygowania poprzez wprowadzanie dolesień oraz z możliwością ekologicznego jej wzbogacania (polne drzewa, remizy, użytki ekologiczne itp.)
  - utrzymania wartościowych i intensywnie użytkowanych gruntów rolnych jako rolniczej przestrzeni produkcyjnej z ew. zachowaniem dotychczasowych form użytkowania i kierunków produkcji przy jednoczesnym prowadzeniu działań inspirujących rozwój rolnictwa ekologicznego,
  - na etapie sporządzania planów miejscowych przyjmowania zwartych kompleksów gleb chronionych (IIIb-IVb) za względny ogranicznik rozwoju budownictwa pozarolniczego, z wyjątkiem ponadlokalnych i lokalnych urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacji,
  - zachowania w dotychczasowym użytkowaniu terenów uznanych za „obszary perspektywiczne występowania surowców mineralnych”
kruszywo naturalne drobne:
    - pomiędzy kol. Waliły i wsią Słuczanka,
    - wieś Dzierniakowo,
    - „PGR” – Gródek,
    - pomiędzy wsią Wiejki i kol. Wiejki,
    - na wschód od wsi Podozierany.

kruszywo naturalne grube:

- na zachód od stawów w Waliłach,
- na południe od wsi Skroblaki,
- na zachód od wsi Wierobie,
- na południowy wschód od wsi Łużany,
- na północny zachód od wsi Bobrowniki,
- na północ od wsi Bobrowniki,
- na wschód od wsi Mieleszki,
- na południe od wsi Mieleszki,
- sukcesywnej rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych głównie o kierunku rolnym lub leśnym. Dotyczy to wyrobisk w okolicy wsi Załuki, Piłatowszczyzna, Bielewicze, Gobiaty i kol. Wiejki.

2.2. Kierunki i zadania ochrony dóbr kultury

Ochrona i utrzymanie w należyтым stanie technicznym obiektów zabytkowych i kulturowych, w miarę upływu czasu będzie coraz trudniejsze i to gmina będzie musiała przejmować te obiekty oraz dbać o ich należyte utrzymanie. Pełny wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz o wartościach kulturowych zamieszczony jest w tekście Uwarunkowania cz. II pkt. 2 str. 25, 26, 27, 18, 29.

Obiekty o wartościach kulturowych i archeologicznych będą nabierały z biegiem lat wartości historycznych, a także ulegały degradacji technicznej, jeżeli nie podejmie się odpowiednich działań w celu utrzymania ich należytego stanu lub rekonstrukcji niektórych z nich.

Rozwiązanie tego trudnego zadania będzie wymagało koordynacji działań zarówno administracji rządowej jak i samorządowej.

2.2.1. Ochrona obiektów zabytkowych i o wartościach kulturowych

Wszystkie obiekty uznane za zabytkowe oraz posiadające wartości historyczno-kulturowe podlegają ochronie.

Ochrona obiektów zabytkowych i o wartościach kulturowych wymagać będzie:

- ustalenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego odpowiedniego postępowania w celu ochrony zabytków i obiektów o wartościach kulturowych,
- ścisłej współpracy władz gminy z Państwową Służbą Ochrony Zabytków,
- kontrolowanie stanu technicznego obiektów oraz udzielanie pomocy ich właścicielom, przy udziale Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w celu należytego ich utrzymania,
- dbanie o właściwe wykorzystanie funkcji obiektów, a w przypadku zaniedbań właściciela, przejęcie ich – w drodze wykupu przez gminę,
- w przypadkach konieczności rozbiórki lub przeniesienia w inne miejsce, należy dokonać inwentaryzacji na zasadach określonych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

2.2.2. Ochrona stanowisk archeologicznych wymagać będzie:

- wprowadzenie odpowiednich ustaleń w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego,

- w przypadku konieczności przeznaczenia terenów, na których znajdują się stanowiska, na ważne cele publiczne należy ustalić z W.K.Z. sposób postępowania,
- w przypadku natrafienia na obiekty nieznanego pochodzenia podczas prowadzenia prac ziemnych należy powiadomić o tym służby archeologiczne,
- stanowiska archeologiczne powinny być wyłączone z użytkowania i przyjmowane na własność gminy.

2.2.3. Tworzenie nowych wartości kulturowych

- należy dążyć do indywidualizowania przestrzennych form zabudowy i zagospodarowania przestrzeni publicznych w dostosowaniu do otaczającej zabudowy i krajobrazu uwzględniając to w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- kultywować regionalne formy architektoniczne oraz tradycje materiałowe i konstrukcyjne.

2.3. Kierunki i zadania rozwoju infrastruktury społecznej

2.3.1. Tendencje demograficzne

Zmiany demograficzne na przyszłe lata zależą będą od przyrostu naturalnego i salda migracji. Rozmiary migracji kształtować się będą od możliwości zatrudnienia.

Obecną sytuację charakteryzują duże rozmiary bezrobocia – rejestrowanego jak i ukrytego na wsi.

Prognoza zmian w liczbie ludności gminy założona przez Podlaskie Biuro Planowania Przestrzennego przedstawia się następująco:

2001 r.	6.159 osób
2005 r.	5.900 osób,
2010 r.	5.400 osób.

Analizując zmiany liczby ludności na przestrzeni ponad 50 lat, wydaje się, że założony spadek liczby ludności na lata 2005-2010 jest za wysoki.

Konsekwencją zmian zachodzących w strukturze wiekowej ludności gminy będzie:

- nieznaczny spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym,
- spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym,
- wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym.

Proces wyludniania się wsi oraz starzenia się ludności spowoduje konieczność następujących działań:

- ukierunkowanie instrumentów polityki powodujących zwiększanie powierzchni gospodarstw rolnych,
- dostosowywanie zmian w infrastrukturze społecznej,
- zagospodarowywanie obiektów opuszczonych przez użytkowników.

2.3.2. Mieszkalnictwo

Z prognozy demograficznej i obecnych zasobów mieszkaniowych wynika, że na terenie gminy nie wystąpią potrzeby zwiększania zasobów mieszkaniowych za wyjątkiem ośrodka gminnego, gdzie spadek liczby ludności jest niewielki, a w przyszłości ilość mieszkańców powinna rosnać. Obecna liczba mieszkań na 1000 mieszkańców osiągnęła wskaźnik europejski (400 mieszkań/1000 mieszkańców).

Nastąpi natomiast potrzeba zmiany jakościowej zasobów mieszkaniowych jak też wymiana budynków zużytych technicznie. Główne zadania w zakresie mieszkalnictwa to:

- modernizacja, wymiana i uzupełnianie zabudowy mieszkaniowej,
- wyznaczenie terenów budowlanych w Gródku,
- zabezpieczenie środków budżetowych na właściwe utrzymanie istniejącego budownictwa komunalnego i w miarę możliwości prywatyzować go,
- rozwój systemów infrastruktury technicznej podnoszących standard mieszkań i warunków zamieszkiwania ludności,
- przyjmowania do zasobów komunalnych mieszkań prywatnych opuszczonych lub których stan jest zagrożony, a właściciele nie posiadają środków finansowych na ich remonty,
- dokonywanie zmian w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod kątem przeznaczenia opuszczonych budynków zarówno zabudowy zagrodowej jak też obiektów infrastruktury społecznej pod budownictwo jednorodzinne, usługi ewentualnie budownictwo letniskowe.

2.3.3. Usługi

Obsługa ludności na poziomie ponadpodstawowym w zakresie: lecznictwa zamkniętego i specjalistycznego, kultury, sportu kwalifikowanego, specjalistycznego handlu i rzemiosła, administracji państwowej, sądownictwa, obsługi finansowej, ubezpieczeń, szkolnictwa średniego specjalistycznego, szkolnictwa wyższego, realizowana będzie (w ośrodku powiatowym i zarazem wojewódzkim) w Białymstoku.

Obsługa ludności w zakresie usług podstawowych: oświaty, zdrowia, kultury, sportu, handlu, rzemiosła odbywać się będzie na terenie gminy, przy założeniu polepszania ich jakości.

Przy wzroście liczby ludności w wieku poprodukcyjnym wystąpi konieczność zabezpieczenia miejsc ludziom starym w domach opieki społecznej, szczególnie problem ten dotyczy ludzi samotnych.

Główne zadania w zakresie usług podstawowych to:

- zapewnienie w budżecie gminy odpowiednich środków finansowych na utrzymanie, modernizację i rozbudowę urządzeń, które są niezbędne miejscowej ludności, jak: szkoły podstawowe i gimnazjum, przedszkole, ośrodek zdrowia, gminny ośrodek kultury wraz z biblioteką, urządzeń sportowych, obiektów zabytkowych, strażnic i basenów przeciwpożarowych.
- tworzenie warunków do zagospodarowania nieużytkowanych obiektów komunalnych, terenów usługowych oraz terenów wyznaczonych w planach zagospodarowania przestrzennego pod kątem rozszerzenia funkcji użytkowej oraz zmiany przeznaczenia w zależności od potrzeb i warunków urbanistycznych i przyrodniczych,

- utrzymanie istniejących usług handlowych, gastronomicznych rzemieślniczych, obiektów administracyjnych, obiektów sakralnych, obiektów pamięci,
  - stwarzanie warunków do rozwoju nowych urządzeń, obiektów usługowych z zakresu: handlu, gastronomii, rzemiosła, turystyki i wypoczynku oraz innych wynikających z zapotrzebowania ludności. Zapotrzebowanie to będzie wzrastać wraz ze wzrostem zamożności społeczeństwa.
- Przygotowanie terenów pod nowe usługi powinno być poprzedzone przeprowadzoną zmianą planu zagospodarowania przestrzennego lub sporządzeniem nowego planu.

2.4. Kierunki i zadania rozwoju gospodarczego gminy

2.4.1. Kierunki rozwoju przemysłu i rzemiosła

Mimo, że obecnie przemysł został prawnie zlikwidowany na terenie gminy można się spodziewać jego rozwoju w perspektywie w oparciu o surowce pochodzenia miejscowego, podobnie jak rzemiosła produkcyjnego. Dlatego też należy uelastyczyć funkcje terenów wyznaczonych w planach zagospodarowania przestrzennego w kierunku możliwości usługowych, rzemieślniczych i innych w zależności pod potrzeb, aby można było zaoferować je potencjalnym nabywcom, nie wykluczając rozwoju przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym.

Przy wprowadzaniu zmian do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy należy uwzględnić lokalne uwarunkowania środowiskowe (sąsiedztwo zabudowy, odbiorniki ścieków itp.) warunki środowiska przyrodniczego, uzbrojenia terenu. W planach tych należy przyjmować zasadę lokalizacji zakładów produkcyjnych pod warunkiem, że uciążliwość ich nie przekroczy granic własnej działki.

2.4.2. Kierunki rozwoju rolnictwa

Istniejące obecnie uwarunkowania glebowo-rolnicze stanowią będą w dalszym ciągu podstawę gospodarki rolnej w gminie. Kierunki produkcji nie ulegną zasadniczej zmianie, za wyjątkiem większego rozwoju specjalizacji i produkcji zdrowej żywności.

Tempo zmian w rolnictwie zależeć będzie od polityki rolnej prowadzonej przez państwo, głównie od: ceny produktów rolniczych, ceny środków produkcji, możliwości zbytu taniego kredytu itp. jak również od możliwości tworzenia nowych miejsc pracy dla ludności wiejskiej.

Należy się też spodziewać wzrostu poziomu technologii prac rolniczych oraz warunków cywilizacyjnych życia mieszkańców wsi, przy intensywnym rozwoju systemów infrastruktury społecznej i technicznej.

Efekty te można będzie osiągnąć przy:

- a) ochronie i poprawie jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej
  - kontynuacja regulacji stosunków wodnych oraz konserwacja i ochrona systemów melioracyjnych już istniejących,
  - zalesienia gruntów nieprzydatnych dla rolnictwa,
  - poprawa struktury wielkościowej gospodarstwa,
- b) wspieraniu rozwoju otoczenia rolnictwa w zakresie mechanizacji, zaopatrzenia i zbytu, przetwórstwa rolniczego, usług weterynaryjnych,

- c) podnoszeniu poziomu technologii produkcji rolniczej i warunków zamieszkiwania ludności wiejskiej
  - rozwoju wyposażenia wsi w urządzenia infrastruktury technicznej,
  - podnoszeniu jakości obsługi ludności,
  - tworzeniu warunków do powstawania nowych zakładów usługowych (zagospodarowaniu obiektów opuszczonych)
- d) rozwoju specjalizacji i ekologizacji rolnictwa
  - szkolenia i doradztwo w zakresie realizacji zmiany użytkowania,
  - ograniczenie stosowania nawozów mineralnych i środków ochrony roślin na rzecz nawożenia organicznego.

2.4.3. Rozwój leśnictwa

Lesistość gminy jest bardzo wysoka (około 60 % powierzchni ogólnej) i lasy stanowią poważne bogactwo, które jest szansą rozwojową gminy.

W perspektywie gospodarcza funkcja lasów pozostanie, tak jak obecnie, przy produkcji wysokiej klasy surowca drzewnego oraz pozyskiwania i przetwarzania runa leśnego na cele konsumpcyjne w jak też na eksport z uwagi na ich walory ekologiczne.

Ważną funkcją lasów jest też funkcja wodo i glebochronna, a także jako ostoja ptactwa i zwierzyny.

Zakłada się proekologiczny kierunek gospodarki na terenach leśnych, polegający na:

- ochronie różnorodności biologicznej lasów naturalnych, warunków hodowli lasów z zachowaniem zgodności siedliskowej,
- zwiększanie odporności biologicznej lasów,
- zwiększanie lesistości poprzez zalesienie marginalnych terenów rolniczych oraz dolesień i rekultywacji terenów powyrobowiskowych.

2.4.4. Rozwój turystyki

Walory środowiska przyrodniczego, Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej, zbiornik wodne Kołodno i Zarzeczano – Gródek, czyste środowisko stwarzają możliwości rozwoju wypoczynku i turystyki jako istotnego czynnika rozwoju gospodarczego gminy i wzbogacenia jej budżetu.

Bardzo ważnym elementem jest także przejście graniczne w Bobrownikach łączące Polskę z Białorusią.

Rozwój ruchu pasażerskiego i towarowego stwarza możliwości rozwoju infrastruktury społecznej dla obsługi tego ruchu a za tym idą nowe miejsca pracy i rozwój turystyki.

Instrumenty polityki przestrzennej do realizacji turystyki i wypoczynku:

- sukcesywne sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obszarów przewidzianych do rozwoju turystyki,
- prowadzenie akcji promocyjnej na rzecz organizacji wypoczynku na terenach wiejskich,
- pomoc doradcza i szkoleniowa gospodarstwom zainteresowanym rozwojem agroturystyki,
- przygotowanie bazy noclegowej wraz z urządzeniami towarzyszącymi dla rozwoju turystyki we wsiach najatrakcyjniej położonych zarówno w okolicach lasów jak i zbiorników wodnych,

- dalszy rozwój turystyki pieszej i rowerowej przez urządzenie nowych szlaków turystycznych,
- wytyczenie terenów dla budownictwa letniskowego zarówno na terenach niezabudowanych jak też wśród istniejącej zabudowy w siedliskach opuszczonych,
- rozwój turystyki kwalifikowanej jak np. jeździectwo.

2.5. Kierunki kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej

2.5.1. Tereny zabudowane w tym do rehabilitacji na terenie gminy

Tereny zabudowane przedstawione zostały na planszy kierunków. Granice zawierające te tereny oraz działki przeznaczone pod zabudowę w dotychczas obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przyjmuje się w studium jako:

granice zwartej zabudowy wsi

Zasoby mieszkaniowe w gminie są własnością prywatną i wymagają często modernizacji. Na obszarach wsi nie wyznacza się jednak obszarów do kompleksowych procesów rehabilitacji.

2.5.2. Tereny predysponowane pod zabudowę zagrodową i mieszkalno-usługową

Pod zabudowę należy przeznaczać przede wszystkim działki niezabudowane, leżące w granicach zwartej zabudowy wsi. Dla leżących w wyżej wymienionych granicach terenów przeznaczonych pod zabudowę dla których nie określono zasad podziału na działki budowlane, zasad zabudowy i zasad obsługi komunikacyjnej należy sporządzić plan.

Plany urbanistyczne winny bezwzględnie zachowywać istniejącą ciągłość tradycyjnego układu rozplanowania wsi oraz charakter zabudowy.

Na pozostałych terenach leżących w granicach zwartej zabudowy może następować bez wcześniejszego sporządzenia planu przy przyjęciu następujących zasad i warunków kształtowania zabudowy:

- nowa zabudowa bezwzględnie zharmonizowana z krajobrazem ze względu na jego znaczenie dla zachowania tożsamości kulturowej społeczności lokalnej,
- powierzchnie zabudowane i utwardzone na działkach nie mogą przekraczać 20 % jej powierzchni,
- budynki mieszkalne parterowe z użytkowym poddaszem z wyjątkiem przypadków dostosowania nowej zabudowy do zabudowy już istniejącej,
- dachy symetryczne,
- stosowanie do prac elewacyjnych materiałów pochodzenia rodzimego (drewno, kamień),
- przy zabudowie plombowej zachowania istniejącej linii zabudowy oraz charakteru i gabarytu zabudowy w sąsiedztwie.